

Livet i Hammer Bakker

gennem 25 år...

Vi kom til ejendommen Nørre Møgel-mose i 1940 under Tysklands besæt-telse af Danmark. Nørre Møgelmoses oprindelse kan føres tilbage til midten af 1500-års tallet og er beskrevet i bogen: Hammer Bakker i gamle dage.

De første tre år var tørkeår med næsten ingen græs på marken til kreaturerne, og kornet var kort med meget lidt kærne. Kun rugen kunne gro og give pæn kærne.

Der var plantet læbælter, men det varede en del år, før de kunne gi-ve læ for vestenvinden. Et år måt-te vi plante en del af læbælterne om, men efterhånden som de blev større, blev det bedre med afgrø-derne. Vi dyrkede mere vinterrug, ren vårrug, og vårrug iblandet grå hedehavre samt ren grå hedehav-re. Vi dyrkede også mange spisekar-tofler som klarede sig godt i tør-re år, og de var meget efterspurgt og velsmagende. Derfor solgte vi mange af dem. Lupiner dyrkede vi, og det var et ypperligt foder til køerne og til ensilering. Samti-dig tilførte det jorden kvælstof til efterfølgende afgrøder.

De første tre år var ret strenge, et år havde vi kun et halvt guld korn i laden, og der var ikke græs nok til kreaturerne. Som følge der-af intet hø og kun lidt halm, så vi måtte købe hø og halm i baller, importeret fra Sjælland. Det var ret dyrt, men vi fik lov at sætte køerne op i lyngbakkerne, hvor der var fint, saftigt lyng, som køerne gerne ville have, og det gav mere og federe mælk.

Nu har jeg fortalt om vækstforhol-dene de første år, og det blev bed-re efterhånden, som læbælter og træerne voksede til. Men selv om de første år var lidt trange, var vi alligevel glade for den skønne og særprægede natur - hvor var bakker-ne smukke, når lyngen blomstrede. Det vide udsyn bør bevares, selv om en del nu er beplantet og blevet til storskov, der giver gavntømmer. Det er også smukt med skov, men der er dog landskabsværdier, som bør beva-res ligesåvel som mange gamle kirker, slotte og smukke bebyggelser.

Vi fik nær kontakt med Vodskov by's borgere, måske fordi jeg var i menig-hedsrådet et par perioder. Jeg husker så godt de gamle borgere fra 1940, da Vodskov ikke var ret stor. Nu er den blevet en stor og smuk by, hvor gode kristne formål er igang.

Men tilbage til livet som det formede sig for os i Møgel-mose. Vi gik gerne i kirke hver søndag i Hammer kirke, og vi gik altid derover. Der var langt, og vi skulle beregne en time til turen, men vi nød den skønne natur.

Hvor var det også dejligt at gå ude i marken og med hesteforspand for mark-redskaberne berede jorden til såning. Når jorden var beredt at så den gyld-ne såsæd også vente tålmodig til høst. Jeg må uvilkårligt tænke på et vers fra en af vore kære, gamle salmer, som jeg tror alle holder af. Og derfor vil jeg slutte denne artikel med sal-meverset, som jeg håber alle vil være glade for at læse. Det er nr. 678 i Den danske salmebog.

Vi pløjed og vi såde
vor sæd i sorten jord.
Så bad vi ham os hjælpe,
som højt i himlen bor.
Og han lod snefald hegne
mod frosten barsk og hård,
han lod det tø og regne
og varme mildt i vår.
Alle gode gaver
de kommer ovenned,
så tak da gud, ja pris dog gud
for al hans kærlighed.

I næste artikel til Vodskov Posten vil jeg prøve at fortælle lidt om høstens forløb med mere.

G. Herskind,
Vodskov Byvej 73.

Livet i Hammer Bakker

gennem 25 år...

Høsten har altid stået for mig som den skønneste tid på året. Det er så smukt at se det gyldne korn bølge for vinden og høre dens sus deri, og så opleve glæden ved høsten. Det er jo en ventetid, der er afsluttet.

Høhøsten kunne være vanskelig. Det kan den jo også være nu, men den gang foregik den på en lidt anden måde. Først blev græsset slået med slåmaskine med hesteforspand, og når det havde ligget nogle dage og blevet vejret og tørt, blev det revet sammen med hesterive i tykke haler eller strimler. Derefter blev

det båret sammen og sat i høstakke, et arbejde, der måtte gøres omhyggeligt, for at stakkene ikke skulle tage vand, når det regnede. Det var et smukt syn at se en mark fuld af høstakke. Når høet var tjenligt til at køre hjem i lade, blev det lagt i passende tykke lag i ladegulvene, og hvert lag blev saltet med lidt høsalt. Det var et ypperligt foder til kreaturerne, så de fik deres behov for vitaminer og mineraler dækket, de trænger jo også til vitaminer ligesåvel som mennesker. Selv om der var slid ved høbjergningen var den også forbundet med glæde, jeg mindes den dejlige duft af velbjerget hø.

Så kom rughøsten. Den begyndte gerne i begyndelsen af August. Rugen er blandt kornsorterne et kapitel for sig. Der er to sorter rug: vårrug og vinterrug. Vårrugen såes om foråret, men vinterrugen om efteråret. Vinterrug dyrkes vist ikke så meget mere, men på lette jorde kan den give mange fold, og så er det jo brødkorn. For at rugen kunne danne kærne skulle hvert aks bestøves. Det skete ved vindens hjælp, når

den blæste gennem den bølgende kornmark og aksene bestøvedes. Det kaldes, at rugen dræer. Jeg har oplevet at gå ude i marken, og pludselig være inde i en sky af støv fra rugmarken.

Mejningen foregik med selvbinder forspændt tre heste. Derefter blev negene samlet og sat i hobe, lo neg i hver hob. Det var et smukt syn at se kornet stå i lige rækker på marken. Den gang var der noget der hed traver, en traver var 60 neg, og ved at tælle dem op, kunne vi skønne hvor stort udbyttet blev. Der var også noget der hed tøndemål. En tønde rug svarede til 200 pund. Vi synger i en af vore smukke høstsalmer skrevet af Grundtvig i 1844, nr 677 i salmebogen, vers 3:

Men i vor lade, på vor lo
der har vi nu Guds gaver
der virksomhed og velstand gro
i tøndemål og traver.

Vi skønnede af kernen, hvornår rugen var tjenlig til at køre i lade ved at prikke den spidse ende af kærnen ind i skindet på håndens overflade, blev den stående uden at vælte, var kernen hård og tør og så kunne rugen køres hjem. Dengang var der stråtag på husene, og rugstrået var et godt tækkemateriale.

Jeppe Aakjær skriver i en af sine smukke sange:

Jeg er Havren. Jeg har Bjælder på
mer end tyve, tror jeg, på hvert Strå.
Bonden kalder dem for mine Fold,
Gud velsigne ham, den Bondeknold.
Ja, lad os tænke på den mange landbohjem,
store og små der gør så stor en indsats
for Danmark, at de må få gode kår.

G. Herskind